

сподарювання слід насамперед виходити з потоків інформації, якої потребують основні її споживачі. Враховуючи те, що основними споживачами інформації є власники підприємств, інвестори, кредитори, на нашу думку було б краще, коли б бухгалтерський облік передусім ґрунтувався на таких принципах:

1. Реальність оцінки майна підприємства (за даними балансу).
2. Чітке розмежування інвестиційної та експлуатаційної діяльності її джерел і результатів.
3. Створення самостійних, автономних підсистем фінансового та управлінського обліку.
4. Єдність методологічних засад щодо побудови бухгалтерського обліку на підприємствах різних форм власності.

Методичні аспекти організації обліку непрямих витрат молокопереробного виробництва

Рожелюк В.М., к.е.н., ст.викладач, Шокало В.В.

Вдосконалення організаційних форм виробничого обліку молокопереробних підприємств вимагає особливої уваги до питань обліку списання та розподілу непрямих витрат, до яких відносяться витрати на утримання та експлуатацію устаткування і витрати по управлінню виробництвом. Загальною характеристикою цих витрат є те, що вони розподіляються між окремими видами продукції непрямим шляхом і не співпадають з періодом її виготовлення.

Єдиного підходу до питань групування непрямих витрат в різних країнах немає. Проте, при поглибленому вивченні даної проблеми, можна зробити висновок, що розбіжностей не так вже й багато. Це пояснюється перш за все тим, що діюче групування в кожній країні відображає їх належність як до витрат на утримання і експлуатацію машин та устаткування (накладні технологічні витрати), так і до управлінських витрат у розрізі різних рівнів управління. Таке групування, в основному, виправдало себе і навряд чи найближчим часом зміниться.

За об'єкти дослідження вибрано непрямі постійні витрати, оскільки вони займають значну питому вагу в структурі собівартості готової продукції молокопереробних підприємств області і забезпечують необхідні умови успішного функціонування їх в ринковій системі господарювання.

Вибір оптимальних баз розподілу непрямих витрат є першочерговим завданням на підприємстві, успішне вирішення якого залежить від характеру його діяльності, зовнішніх та внутрішніх умов виробництва, тобто кон'юнктури ринкового середовища, попиту і пропозиції на молочні продукти, наявності нових високопродуктивних технологій по виробництву готової продукції. Значення такого вибору особливо зростає із

прискоренням науково-технічного прогресу, який впливає на збільшення частки непрямих витрат у собівартості готової продукції. У структурі собівартості товарної продукції молокопереробних підприємств Тернопільщини за 1998 рік питома вага витрат на утримання та експлуатацію устаткування становить в середньому 2.6%, а загальнозаводських - 7.9%.

У різних роботах з теорії та практики обліку витрат в залежності від галузевих особливостей наводиться більше 20 баз розподілу непрямих витрат між об'єктами калькулювання: основна заробітна плата робітників виробничої сфери; верстато-, машино-, нормо-години, які використовуються при розподілі витрат на утримання та експлуатацію устаткування; кількість продукції, обсяги виробництва та інші натуральні або вартісні показники.

Найбільш поширеною базою розподілу непрямих витрат на даний час в молокопереробній промисловості залишається заробітна плата основних виробничих працівників. Науково-обґрунтований аналіз становища цих питань показує, що застосування вказаної бази розподілу істотно знижує значення показників затрат на виробництво. Проте використання інших баз (коефіцієнтів машино-годин, кошторисних ставок і т.д.) вимагає додаткових витрат та детальних наукових пошуків та досліджень.

Розглянемо детальніше питання розподілу непрямих витрат за їх складовими. До витрат на утримання та експлуатацію устаткування на молокопереробних підприємствах відносять: заробітну плату допоміжних працівників, амортизацію машин та устаткування, витрати на ремонт, інструменти, спецодяг тощо.

Правильна організація їх обліку та методика розподілу сприяють підвищенню точності розрахунків собівартості продукції, робіт та послуг, а також забезпечують зростання прибутковості молокопереробного виробництва. Практика облікової роботи показує, що витрати на утримання та експлуатацію устаткування розподіляються пропорційно до таких баз розподілу: планового часу роботи устаткування; витрат часу щодо експлуатації робочого місця; часу роботи устаткування; витрат на обробку виробів та ін.

На даний момент багато вчених-економістів пропонують розподіляти вищевказані витрати пропорційно до нормативних (кошторисних ставок) цих витрат на одиницю продукції. Така база найбільш повно відповідає їх економічній суті, оскільки дає можливість правильно відносити витрати на конкретні види продукції.

Типовим положенням з планування обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості передбачено проводити розподіл витрат на утримання і експлуатацію устаткування між конкретними видами продукції, виходячи з величини цих витрат за годину роботи устаткування і загальної тривалості його роботи. Для проведення цих розрахунків використовують кошторисні (нормативні)

ставки, розраховані на підставі даних про кількість машино-годин роботи машин та обладнання.

Дослідження роботи молокопереробних підприємств свідчать, що на практиці дані витрати розподіляються пропорційно до основної заробітної плати виробничих працівників. Такий розподіл економічно вигідний тільки при виготовленні однорідної продукції з однаковим ступенем механізації, що не спостерігається в молокопереробній промисловості. Розподіл витрат на утримання та експлуатацію устаткування пропорційно основній заробітній платі виробничих працівників веде до підвищення собівартості одних видів продукції та зниження інших.

В процесі діяльності молокопереробних підприємств певні труднощі виникають при організації обліку, контролю та розподілу загально-виробничих і загальногосподарських витрат, оскільки велика кількість різноспрямовуючих факторів, що характеризують її взаємозв'язок з витратами структурних підрозділів і собівартістю окремих видів продукції, не дають можливості визначати єдину для всіх підприємств базу розподілу.

Узагальнення досліджень роботи молочних заводів області дає можливість зробити висновок, що, оскільки загально-виробничі і загальногосподарські витрати перебувають в прямій залежності від величини прямих змінних витрат, доцільним буде і розподіл проводити відповідно до них.

Соціально-економічні аспекти реформування сільськогосподарського виробництва та завдання облікових працівників

Саблук П.Т., д.е.н., академік

В даний час очевидним є той факт, що поряд із вирішенням стратегічної проблеми формування незалежної держави, майже одночасно слід було б вирішувати питання створення механізму розбудови економіки. Якщо перша проблема сьогодні в основному вирішена, то друга - неприпустимо затягнулася. Для практичного її вирішення насамперед потрібно, щоб консолідувалися всі гілки влади, а відтак - все суспільство. В умовах політичної роз'єднаності уряд вимушений постійно користуватися у своїй діяльності старими адміністративно-командними методами управління (адже земля, наприклад, повинна оброблятися, яка б ситуація не склалася), що в окремих випадках суперечить обраному курсу економічних реформ і протирічить новим схемам управління економікою держави. Впровадження ринкових важелів в управлінні постійно натикається на відчайдушний опір старої системи. Така різнонаправленість в роботі уряду примушує його діяти у різних часових вимірах, а тому практичні дії не співпадають з часом проведення економічних ре-